

Nr 60.

Av herr **Larson, Edward**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för bekämpande av arbetslösheten.

Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 11 föreslås att riksdagen skall bevilja ett anslag av 85,000,000 för arbetslöshetens bekämpande, varav 20,500,000 skulle utbetalas såsom kontant understöd. Det torde emellertid vara förenat med vissa farliga konsekvenser att i så stor utsträckning utdela kontant understöd. Dels få vi nog räkna med att arbetslösheten kommer att räcka rätt så länge, dels torde det ställa sig ganska svårt att åstadkomma en rättvis fördelning. Därtill kommer att det i vissa fall kan befaras, att en del av detta understöd kommer att användas till spritdrycker, cigarretter och dylikt för vilket arbetslöshetsunderstödet alls icke är avsett. Med de höga priser å livsmedel som äro rådande i större industricentra, där understöd väl mest behövs, blir det likväl icke med kontanter så stor hjälp som man borde ha rätt att vänta av så stort belopp som anslaget avser, beroende på den förhöjning som varan genomgår på vägen emellan producenten och konsumenten, en höjning som ofta mer än fördubblat priset på varan, ja i vissa fall tredubblat den, så t. ex. står vete och råg för närvarande i ungefär 20 à 22 öre pr kg., förvandlat till mjöl torde detta ställa sig i c:a 28 öre pr kg. hos producenten. Priset i Stockholm torde vara ungefär dubbelt. Skall man vidare undersöka brödpriset visar detta att ett s. k. franskt bröd, som före kriget kostade 2 öre, nu kostar 8 öre. Spannmålen har stigit med c:a 25 %, brödet med 400 %. Helfet ost kostar hos producenten c:a 1,50 pr kg., i Stockholm mer än dubbelt. Ungefär detsamma kan man säga om priserna på kött och fläsk. Havren är i ungefär samma pris som före kriget hos odlaren, men jämför man priset å havregryn kommer det att visa sig

en avsevärd skillnad, likaså potatis. Denna torde nu stå i ett pris av 3 à 4 öre hos odlaren, medan den i Stockholm kostar flerdubbelt mera. Mjölken kostar 6 à 7 timmars resa från Stockholm 13 à 14 öre pr liter, då den där- emot i Stockholm betingar ett pris av 29 öre. Detta endast några axplock ur högen. Å ena sidan alltså nöd och brist. Visserligen finns det mat att köpa, men det som finnes är till så höga priser att de få slantar, som i denna arbetsbristens tid kunna åstadkommas, icke räcka till det allra nöd- torftigaste. Å andra sidan på endast kort avstånd härifrån i överflöd, till mycket billiga priser behövliga varor som icke finna köpare. Det torde vara uppenbart, att det är någonting ur led, att det är något galet, då en så stor prisskillnad kan förekomma å platser som ej ligga längre från var- andra. Man måste också förstå hur svårt det skall vara för den som har litet eller ingenting att leva utav, då allting är så dyrt. Om denna så att säga konstlade pridfördyring på ett eller annat sätt kunde i väsentlig grad reduceras, eller ännu bättre om denna onaturliga pridfördyring kunde bort- elimineras, skulle en ofantlig förbättring i de mindre bemedlades levnads- förhållanden inträda, man skulle med andra ord få nära dubbelt så mycket för penningarna av vissa varuslag och vad detta betyder för en familj i små omständigheter torde en var lätt förstå. Det bästa sättet att bringa verklig hjälp, åtminstone å större platser där arbetslöshet råder, skulle därför enligt mitt förmenande vara, om det kunde ordnas så, att varor inköptes i större partier för att såmedelst erhålla billigast möjliga såväl pris som frakter, och att dessa varor sedan efter vissa grunder utdelas såsom understöd. Ett sådant understöd har även den förmånen att det hela komme familjen till del.

Även för lantbrukarna skulle detta medföra en välbehövlig hjälp. Många av dessa ha det ytterst svårt. Penningar till löner, skatter och rörelsekapi- tal måste anskaffas, men ingen vill köpa hans produkter, icke ens till under- pris. Utländska varor användas i stället i stor utsträckning varför våra hemmaproducerade goda varor ratas till skada för hela landet.

Visserligen blir man med de erfarenheter som vunnits genom våra förut- varande fördelningskommissioners arbete mer än betänksam att föreslå nå- got som ens har någon likhet med dessa, och jag skulle inte för ett ögon- blick reflektera på något förslag som skulle ha till följd en återuppståndelse av något liknande. Enligt min mening bör frågan om handhavandet av denna affär kunna lösas utan att anlita ett dyrbart och byråkratiskt kom- missionsväsende och jag tänker mig då att inköp och fördelning av livs- medlen i fråga under arbetslöshetskommissionens kontroll exempelvis skulle kunna överlämnas till kooperativa förbundet eller annan organisation som

kan anses lämplig och kapabel att sköta densamma. Samarbete vid inköp skulle kunna etableras med vissa lantmannaorganisationer. Ett oeftergivligt villkor för denna frågas lyckliga lösning är givetvis att handhavandet av såväl inköp som fördelning överlämnas i dugliga, samvetsgranna och i köpskap erfarna personers händer.

På grund av vad jag sålunda anfört, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att riksdagen måtte i samband med beslutsfattande om anslag till arbetslösheten föreskriva, att understöd i avsevärd omfattning skall utgå in natura, huvudsakligast av inhemska produkter.

Stockholm den 21 jan. 1922.

Edw. Larson.

